

Bemærkninger til forslaget

Generelle bemærkninger

I 1977 blev det pålagt amtskommunerne at tilstræbe en udvikling inden for psykiatrien i retning af distriktspsykiatrisk service. Dette var resultatet af ca. 10 års diskussion, som bl.a. mundede ud i Indenrigsministeriets vejledende retningslinier af 4. april 1977 for planlægning af psykiatrisk sygehusvæsen, jf. Ministerialtidende 1977, nr. 86¹).

Imidlertid har udbygningen af den distriktspsykiatriske funktion kun fundet sted i begrænset omfang og fortrinsvis på forsøgsbasis. Endvidere er der på landsplan store forskelle mellem disse tiltag, og der hersker i dag blandt personalegrupper, patienter og i den øvrige befolkning stor tvivl om, hvad en distriktspsykiatrisk udbygning egentlig indebærer.

I en undersøgelse fra 1984 af distriktspsykiatriske projekter udgået fra sygehusvæsenet i Danmark²) påpeger forfatterne, at der reelt kun er overflyttet få ressourcer til den ambulante og distriktspsykiatriske service. I juni 1984 udgjorde de personalemæssige ressourcer i distriktspsykiatrisk arbejde således kun ca. 50 personer, hvilket skal ses i forhold til de ca. 10.500 personer, der i 1984 var ansat inden for psykiatrien. Undersøgelsen viser endvidere, at flere af forsøgene på trods af betænkningens og cirkulærets intentioner kun har haft kort levetid. Og det fremgår, at flere af forsøgene kun har omfattet ganske få af de aspekter, man i dag karakteriserer som indeholdt i begrebet distriktspsykiatri. Se også delafsnittet nedenfor: Hvad er distriktspsykiatri?

I mange amtskommuner er der ganske vist taget initiativer i retning af at udvikle distriktspsykiatrisk service: f.eks. geografisk opdeling af psykiatriske hospitalers optagelsesområder, udvidelse af antallet af hjemme- og distriktsygeplejersker (Århus Amtskommune), supervision af praktiserende læger (Vejle Amtskommune) og nye distriktspsykiatriske forsøgsprojekter (Ringkøbing og Ribe Amtskommuner. Disse initiativer kan dog næppe siges at udgøre en egentlig distriktspsykiatri, idet det er et forsvindende lille antal patienter, der har

mulighed for at få hjælp uden for de hospitalspsykiatriske rammer.

Den politiske del af amtskommunernes og Frederiksberg og Københavns Kommuners fremtidsplaner for det psykiatriske sygehusvæsens udvikling i perioden 1985–95³) giver heller ikke anledning til optimisme. Kun få amtskommunale planer rummer forslag i retning af en samlet distriktspsykiatrisk løsning, mange amtskommuner koncentrerer sig om delløsninger, den planlagte omstillingsproces er tidsmæssigt og indholdsmæssigt meget forskellig fra amtskommune til amtskommune, og i de fleste amtskommuner fastholdes hospitalspsykiatrien som udgangspunkt.

Det må være centralt for en distriktspsykiatrisk helhedsløsning, at den er orienteret mod at fremme den enkeltes muligheder for social indflydelse og forankring i lokale selvorganiserede ressourcer og initiativer. Dette aspekt har i de hidtidige planer ikke haft større vægt.

Udviklingen har altså hidtil været langsom, spredt og uensartet. Det er desuden bemærkelsesværdigt, at de spredte forsøg endnu ikke har været genstand for en samlet forskningsmæssig opsamling og evaluering af erfaringerne. De rapporter, der foreligger, er dog alle positive over for en fortsat udbygning af den distriktspsykiatriske service⁴).

Sammenfattende må det siges, at den psykiatriske service i Danmark tilsyneladende ikke vil kunne leve op til WHO's regionale strategi med henblik på »Sundhed for alle i år 2000«⁵) – som bl.a. præciserer, at

»... senest år 2000 bør befolkningen have en grundlæggende mulighed for at udvikle og udnytte sine sundhedsmæssige muligheder for at leve et socialt og økonomisk tilfredsstillende liv ... (og) ... senest år 1990 bør alle medlemslandes primære sundhedsvæsen tilbyde en lang række sundhedsfremmende, helbredende, revaliderende og støttende ydelser, som skal opfylde befolkningens basale sundhedsbehov, og som skal lægge særlig vægt på enkeltpersoner og grupper, som er særligt sårbare, tilhører risikogrupper, og som i utilstrækkelig grad modtager ydelser fra sundhedsvæsenet.«